

T.B.M.M.
HALKIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Genel Başkanlığı
Sayı: 1693
Tarih: 20.03.2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2429 Sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun'da Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

HDP Siirt Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor
Esas Komisyon	İşleri
Tarih :	19 Nisan 2019
	Esas No: 2/1761

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BÖLÜMÜ
20 Mart 2019
Numara:

TBMM GELEN EVRAK
20 Mart 2019
No: 445278
EBYS'ye AKTARILMIŞTIR

GENEL GEREKÇE

21 Mart günü, Ortadoğu halkları başta olmak üzere dünyanın farklı halkları tarafından Newroz Bayramı olarak kutlanmaktadır. Newroz; new yeni, roj-roz gün yani yeni gün anlamına gelmekte olup Mezopotamya'nın kadim halkları çağlardır gece ile gündüzün eşitlendiği bu günü baharın başlangıcı olarak kabul etmektedir. Kürtçe de Newroz ve Türkçe'de Nevruz olarak adlandırılan bu gün; Farslar tarafından Noruz, Özbekler tarafından Navruz, Türkmenler tarafından Nowruz, Kazaklar tarafından Naurız, Kırgızlar tarafından Nooruz, Azeriler tarafından Novruz, Tatarlar tarafından Navrez olarak adlandırılmaktadır.

Newroz Bayramı Kürt halkı başta olmak üzere Türkler, Afganlar, Tacikler, Özbekler, Gürcüler, Arnavutlar, Kazaklar ve Kırgızlar tarafından halkların kendi özgün ritüellerine göre kutlanagelmektedir. Başlangıcının ise çeşitli kaynaklara göre Gutilerin tapınaklarda "yeni gün" anlamına gelen Zagnuk adı verilen şöenlerden çıktığı ve tarihin ilerleyen safhalarında farklı coğrafya ve topluluklara yayıldığı şeklinde yer almaktadır. Gutilerde Zagnuk adı verilen şöenlerde ateşlerin yakıldığı ve kralın da halkın arasına karışarak kutlamalara katıldığı da ifade edilmektedir. Yine Bahai ve İran takvimlerine göre yılın ilk günü kabul edilen 21 Mart yazılı olarak ilk kez 2. Yüzyılda Pers kaynaklarında Newroz olarak geçmektedir. Yine Zardüş dininin kutsal kitabı Zendavester'de, Firdevsi'nin Şerefnamesi'nde, Ömer Hayyam'ın Nevroznamesi'nde ve Şerefhan'ın Şerefnamesi'nde yer alan Newroz'a ilişkin çeşitli anlatımlar günümüz yazılı eserlerinde de yer almaktadır.

Çağlar boyunca Gutiler, Hurriler, Kassitler, Mitaniler, Urartular ve Medler tarafından büyük bir coşku ile kutlanan Newroz, yaklaşık 4300 yıllık bir geçmişe sahip olup günümüzde Kürt halkı tarafından kitlesel biçimde kutlanmaktadır. Zira Newroz'un halklar tarafından baharın karşılanmasına dair olan anlamı Kürtler için aynı zamanda direniş ve zaferi de bünyesinde barındırmaktadır. Milattan önce 612 yılında, Asurlu Dehak adlı hükümdarın Kürtlere uyguladığı baskı ve zulme karşı Demirci Kawa önderliğinde yürütülen mücadelenin yengiye ulaşması sonucu Kürtlerin özgürlüklerine kavuşmasının da aynı tarihe denk gelmesi efsanelere konu olmuştur. Dehak'ın zulmünden kurtuluşu, dağlarda ateş yakıp şenliklerle kutlayan Kürt halkı için 21 Mart baharın başlangıcı ve aynı zamanda özgürlüğe kavuşmanın da timsali haline gelmiştir.

Kuşkusuz dünyanın pek çok yerinde halkların ortak geçmişlerini ve geleneklerini yaşatmaları, bunun için bayram, şölen ve benzeri etkinliklerle çeşitli kutlamalar yapmaları tarihin en eski çağlarından beri söz konusudur. Nitekim bu tür ortak etkinlikler ve ritüeller halkların birlikte yaşam kültürlerini pekiştirmekte ve ortak bir hafızayı da oluşturmaktadır. Elbette bunun uluslar bazında anlamı büyüktür. Hâlihazırda Türkiye’de aynı zamanda tatil olarak ilan edilen dini bayramların yanı sıra çeşitli özel günlerin de taşıdıkları öneme binaen kutlamalara sahne olması halkları birleştirici gücü nedeniyle de oldukça mühimdir. Newroz Bayramı da Kürt halkı için bu anlamı taşıyan önemli günlerden birisidir. Bu bayramın dünya üzerinde pek çok halk tarafından kutlandığını ifade etmiştik. 90’lı yıllardan itibaren ise Newroz Bayramı Türkiye’de kitlesel kutlamalara sahne olmuş; Diyarbakır başta olmak üzere Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı diğer illerde de görkemli festivallerle kutlanmaya başlanmıştır. Ancak ne yazık ki bazı senelerde Newroz Bayramının kutlamalarının yasaklanması çok sayıda ölüm ve beraberinde büyük kırım ve acılara da sebep olmuştur. Oysa Newroz’un bayram olarak kabul edilmesi ve bunun yasalarla da desteklenmesinin halklara barış ve kardeşlik adına verilecek bir armağan niteliğinde olacağı şüphe götürmemektedir. Hâlihazırda ülkenin önemli şehir merkezlerinde kitlesel olarak kutlanan bu bayramın yasaklamalara sahne olmaksızın özgürce ve hak ettiği biçimiyle yaşanması özlenen ve beklenen bir olgudur.

Diğer yandan Ortadoğu’da pek çok ülkede resmi bayram olarak kabul edilen Newroz Bayramı Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından da 2010 yılında “Dünya Bayramı” olarak kabul edilmiştir. Yine Newroz Bayramı BM Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) tarafından da “Dünyanın En Eski Manevi Geleneği” olarak kabul edilmiştir. Tarihten gelen kazanımların en anlamlısı kutlamalar, bayramlar ve şölenlere ilişkin olanlarıdır kuşkusuz. Çünkü halkların yaşadıkları acıların, travmaların unutulmak istendiği; sevinçlerin ve yengilerin kayıt altında tutulmak istendiğine dair bir anlamı vardır bu kutlamaların. Newroz ise hem pek çok halk tarafından baharın başlangıcına dair verilen anlamı, hem de Kürt halkının geçmişte yaşadığı acılardan kurtuluşunun bir simgesi olması bakımından önem taşımaktadır. Ortak hafızalarda yer alan bu günlerin halkları birleştirici gücü ise en yadsınmayacak olan tarafıdır. İfade ettiğim üzere pek çok ülkede resmi tatil olan Newroz; Türkiye’de Kürtler ve Türkler tarafından da kutlanmaktadır. Bu anlamda bu günün “Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun” kapsamına alınması ve tatil ilan edilmesi halkların bir arada yaşam umudunu perçinlemesi adına da önemli ve gereklidir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Yapılan düzenleme ile 21 Mart gününün Newroz Bayramı olarak belirlenmesi ve aynı zamanda tatil günü olarak kabul edilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 2- Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

**ULUSAL BAYRAM VE GENEL TATİLLER HAKKINDA KANUN'DA
DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 17/03/1981 tarihli ve 2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunun 2 inci maddesinin birinci fıkrasının (C) ve (D) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"C) 1 Ocak günü yılbaşı tatili, 1 Mayıs günü Emek ve Dayanışma Günü, 15 Temmuz günü Demokrasi ve Milli Birlik Günü ve 21 Mart günü Newroz Bayramı tatilidir.

D) Ulusal, resmi ve dini bayram günleri ile yılbaşı günü, 1 Mayıs günü, 15 Temmuz günü ve 21 Mart günü resmi daire ve kuruluşlar tatil edilir."

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.